

ИМЕТО НА СКОПЈЕ ВО АНГЛИСКИТЕ ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА

Историјата на топонимот „Скопје“ претставува интересно прашање. Во неколкуте студиозни проучувања за ова прашање објаснето е до голема степен неговото назвање и пишување низ вековите. Особено тука се издвојува работата на С. Антољак¹⁾, во која авторот го следи названието и пишувањето на овој топоним низ вековите. Во неговото излагање употребен е богат изворен и друг разнороден материјал. Меѓутоа, во објаснувањата не е употребена англиската изворна и друга литература^{1а)}. Познато е дека во оваа литература се среќаваат интересни и различни названија за топонимот Скопје. Појдувајќи од тоа, во овој прилог даваме еден преглед на названијата и на пишувањето на овој топоним во Велика Британија низ вековите. Со тоа даваме еден мал придонес за разјаснување историјата на топонимот „Скопје“.

1.

Во трудовите, што се однесуваат за античката историја на нашата земја, објавувани во Велика Британија, се среќаваме и со античките названија за името на Скопје. Особено тука би се задржале на истражувањето за Илирикум од А. Ј. Еванс. Во неговите забелешки кон римскиот пат од Салона до Скопје (Notes on the Roman Road Line from Saloniae to Scupi) го среќаваме името на античко Скопје, како Scupi.²⁾ Овој назив за античко Скопје бил најчесто употребуван назив и во други трудови објавени во Велика Британија. Меѓутоа, потребно е да се нагласи дека кај А. Ј. Еванс среќаваме и двојно назвање и тоа како: Scupi—Skopia (на пример: Scupi, Skopia and the Birth place of Justinian)³⁾ Истото ова е одбележено и кон приложената карта на Илирикум и тоа во формата:

¹⁾ С. Антољак, Како је дошло до имена „Скопје“. — Годишен Зборник ФФ 12 (1960), 75-87.

^{1а)} Единствено е забележан називот на Скопје од патеписот на: G. M. Mackenzie and A. G. Irby. (С. Антољак, op. cit. 83).

²⁾ A. J. Evans, Antiquarian Researches in Illyricum. — Archaeologia XLIX (1885). 5 (Ch. III, 5—78).

³⁾ A. J. Evans, op. cit., 82 (Ch. IV, 82—167).

Skopia (Scupi).⁴⁾ Секако дека употребата на Skopia е одбележување на неговиот современ назив.

Покрај споменативе названија на античко Скопје среќаваме и други именувања. Така, во англиското издание на „Tabula Peutingeriana”, го среќаваме, под — Macedonia VII—VIII, названието — Scopis.⁵⁾

Називот — Scopis го среќаваме и во некои трудови за раниот среден век. Така, кај J. B. Bury овој назив е исто така одбележен како како понапред споменатиот назив во „Tabula”.⁶⁾ Тоа значи дека названието е земено од „Tabula” или од некој друг извор.

2.

Во англиските необјавени и објавени архивски материјали и во литературата за турскиот период од историјата на Македонија, констатираме најразнородна употреба за називот на Скопје. Во овој осврт го опфаќаме периодот од XV век заклучно до крајот на XVIII век.

Во англиското издание на патеписот на B. De la Brocquière од 1432 и 1433 година, се среќаваме и со названието на Скопје. Тој, при својот премин низ Македонија дава опис и на знаменитостите на Скопје. Во овој англиски превод на неговиот труд Скопје се споменува во формата — Uskioub.⁷⁾

Покрај споменатиот назив за Скопје кај B. De la Brocquière, најдуваме и на други називи. Така во една официјална документација од 1537 година го среќаваме названието: Scopia.⁸⁾ Истиов овој назив го најдуваме и во една друга официјална документација од 1547 година, каде покрај тоа е одбележено дека градот се наоѓал во Турција (во текстот — Scopia, town in Turkey)⁹⁾.

Употребата на називот за Скопје во формата на — Scopia, била доста зачестена. Така во англиското издание на трудот на L. Soranzo од 1603 година, го среќаваме истиов назив и тоа употребен во поглавјето за — „Оризот од Скопје” (во текстот — „Rice from Scopia”)¹⁰⁾. Овој назив го најдуваме и во забелешките и во патеписот на Dr Ed. Browne во кои покрај тоа констатираме и извесни видеоизменувања на формите за називот на Скопје. Во зачуваните записи на Dr Ed. Browne, од неговото патување низ Македонија, стои забележано за Скопје следново: „In

⁴⁾ A. J. Evans, op. cit. Map.

⁵⁾ Castorius, Map of the World by Castorius, generally known as Peutinger's Tabula. London—Edinburgh 1892, VII—VIII.

⁶⁾ J. B. Bury, A History of the Later Roman Empire from Arcadius to Irene (395—800). London 1889 (Vol. II, Index).

⁷⁾ B. De la Brocquière, The Travels to Palestine and Return from Jerusalem overland to France during the years 1432 and 1433. London 1807, 26—30.

⁸⁾ State Papers published under the Authority of Her Majesty's Commission.. King Henry the Eight.—Vol. VII. (1527—1537). Part V. Foreign Correspondence. London 1849, 658, 705—706.

⁹⁾ State Papers.—Vol. XI. London 1852, 482, 489.

¹⁰⁾ L. Soranzo, The Ottoman of Lazaro Soranzo, (Trans, from Italian). London 1603, 28,

Macedonia — Scoria, uscor, Scupio of ptolom".¹¹⁾ Покрај споменативе неколку названија за Скопје кај Dr Ed. Browne, во еден друг запис, наидуваме единствено на назив во формата на — Scoria (во текстот — „A fountain which I saw in Scoria — in the borders of Macedonia“)¹²⁾, а исто така и во друг пример (—„A faire tombe at Scoria in Macedonia“).¹³⁾ Оваа форма кај Dr Ed. Browne повторно ја среќаваме во неговиот патепис од 1673 година и тоа како Skoria¹⁴⁾.

Називот „Scoria“ го среќаваме и во некои карти за Европска Турција издавани во Велика Британија. Така, во една карта од 1680 година називот е одбележен исто како што споменаваме понапред¹⁵⁾. Но, веќе во некои други карти и трудови за Турција, ја констатираме употребата и на други форми за називот на Скопје. Така, во англиското издание на картата на Sanson, што ја преработил W. Berry 1683 година, стои називот — Uscoria¹⁶⁾. Истата оваа форма е употребена и во трудот на P. Rycaut, во кој е прилижено писмото на Пиколомини од 1689 година, кога тој се наоѓал пред Скопје.¹⁷⁾ Но, покрај овој назив, во врска со заземањето на Скопје од Австријците и во врска со Карпошовото востание, во еден англиски извештај од 28 август 1691 година се употребува називот — Scoria¹⁸⁾.

Во некои карти за Европска Турција, што биле издавани во Велика Британија во првите децени на XVIII век повторно се среќаваме со видоизменета форма за названието на Скопје. Така, во картата на H. Moll од 1700 година, употребено е названието како — Ushub.¹⁹⁾ А во една друга карта од истиот автор од 1710 година, употребена е формата — Scoria.²⁰⁾ Последниов назив го најдуваме и во една карта од 1725 година, но со двојна форма како — Scoria or Uscora²¹⁾.

Називот Scoria го среќаваме и во некои англиски патеписи. Така, овој назив го најдуваме во колекцијата на патеписи од 1745 година (во картата на Европска Турција²²⁾, и во Општиот патепис на J. Carver од 1779 година²³⁾.

Во картите и трудовите, што биле објавувани во Велика Британија во последните децении од XVIII век, ја констатираме употребата на античкото название на Скопје — Scupi. Тоа го среќаваме во картата на

¹¹⁾ British Museum. — Department of Manuscript Add. 5233, 90 b.

¹²⁾ BM.-DMss-Sloane Mss 5234, 66.

¹³⁾ Ibid., 103.

¹⁴⁾ Ed. Browne, A Brief Account of some Travels in Hungaria, Servia, Bulgaria, Macedonia, Thessaly, Austria, Carinthia, Carniola and Friuli. London 1673, 47—48.

¹⁵⁾ Hungary, with Turkey in Europe. London 1680.

¹⁶⁾ The States of the Empire of the Turks in Europe., etc. Described by Sanson, corrected and amended by W. Berry. London 1683.

¹⁷⁾ P. Rycaut, The History of the Turks beginning with the year 1679. London, 1700, 350, 351, 352.

¹⁸⁾ Public Record Office, London —97/20. State Papers. Foreign. Turkey 1684—1967, 205a.

¹⁹⁾ H. Moll, Turquie en Europe. London 1700.

²⁰⁾ H. Moll, The Turkish Empire in Europe, etc. London 1710.

²¹⁾ Turkey in Europe. London 1725.

²²⁾ A Collection of Voyages and Travels. Vol. I—II. London 1745 (Map.).

²³⁾ J. Carver, The New Universal Traveller. London 1779, 168.

J. Bew од 1783 година²⁴); на J. Roberts од 1788 година (покрај тоа се употребува и — *Uscoria*)²⁵); во една анонимна карта од 1789 година²⁶); и во картата на W. Faden од 1795 година²⁷).

3.

Во англиските архивски материјали и во литературата за Македонија од XIX век, па сè до распарчувањето на Македонија со Балканските војни, констатираме исто така разнородна употреба за названието на Скопје.

Во некои карти за Европска Турција од првите децении на XIX век забележуваме нееднакво одбележување за името на Скопје. Така, во картата на A. Arrowsmith од 1801 година употребен е називот *Scoria*²⁸). А во картата на J. Russell од 1811 година називот *Scupri*²⁹), а кај R. Wilkinson од 1818 година називот *Uscup*³⁰).

Античкото име на Скопје, а и со современ назив, е употребувано и во некои истражувачки работи за Македонија. Така, во работата на W. M. Leake од 1835 година употребен е двоен назив, како — *Skória* и *Scupri*³¹).

Во официјалните англиски каталози и индекси за извештаите на дипломатските службеници во Македонија од 1852 и 1853 и 1854 година одбележен е називот како — *Uskub*³²). Истиов назив е одбележен и во картата на J. Wyld од 1853 година и тоа во формата — *Uscup*³³) и во трудот на W. Knighton од 1854 година, во формата на — *Uskub*³⁴).

Официјалното турско название за Скопје редовно било употребувано во кореспонденцијата на англиските дипломатски службеници во Македонија. Разликата е во тоа што називот се менувал во некои форми. Така во документацијата од 1857 година се употребува како — *Uscub*³⁵); од 1859 година како — *Uscup*³⁶), последниов назив се употребува и во документацијата од 1860 година³⁷).

²⁴) J. Bew, Turkey in Europe. — In.-Political Magazine (London) for the year 1783, vol. 5, 89.

²⁵) J. Roberts, Turkey in Europe. London 1788.

²⁶) A New Map of Turkey divided into all its provinces. London 1789.

²⁷) W. Faden, European Dominions of the Ottomans or Turkey in Europe. London 1795.

²⁸) A. Arrowsmith, A Map of Turkey. London 1801.

²⁹) J. Russell, Turkey in Europe and Hungary. London 1811.

³⁰) R. Wilkinson, Turkey in Europe regulated by astronomic observations. London 1818.

³¹) W. M. Leake, Travels in Northern Greece. London 1835, Vol, III, 477—482.

³²) List of Foreign Office Records to 1878. Preserved in the Public Record Office. London 1929, 222—237, 413.

³³) J. Wyld, Map of the Ottoman Empire, the Black Sea and the frontiers of Russia and Persia. London 1853.

³⁴) W. Knighton, European Turkey: its People, its Provinces, and its History, London 1854, 115—119.

³⁵) PRO-FO 78/1310. Turkey, *Uscub* 1857.

³⁶) PRO-FO. 195/606. Turkey. *Monastir—Uscup* 1858—1860.

³⁷) PRO-FO. 78/1531. Turkey. January—December 1860.

Турското название на Скопје го среќаваме и во регистарот на англиските дипломатски службеници. Така во регистарот од 1858—1859 година во форма на — Uskup³⁸⁾. Истив назив го најдуваме и во објавените извештаи на англиските конзули во Македонија за стопанството и трговијата на Скопје и на неговата област за 1858 и за 1859 година³⁹⁾. Истив назив го среќаваме и во регистрираните најзначајни европски тврдини од 1859 година⁴⁰⁾. Со извесни видоизменувања овој назив го среќаваме и во еден географски Индекс од 1864 година и тоа во формите: Uskub or Uskiup⁴¹⁾. Слична видоизменета форма употребена е и во истражувачката работа на Н. Ф. Tozer од 1869 година и тоа како — Uskiub, а исто така и како — The Vardar Uskiub⁴²⁾. А во патеписот на Г. М. Mackenzie и А. Г. Irby од 1867 година употребен е називот — Skorja^{42a)}.

Позачестена употреба на турскиот назив за Скопје констатираме по 1876 година. Така, во картата за Европска Турција на Cruchley од 1876 година, називот е предаден како — Uskup.⁴³⁾ Истив назив го забележуваме и во Letts-овата карта за Европска Турција од истата година⁴⁴⁾. Извесно изменување констатираме во трудот на Е. Г. Ravenstein од 1877 година и тоа како — Uskub⁴⁵⁾. А во еден илустриран водич на војната од 1877 година, како — Sandjak Uskup⁴⁶⁾. Но, веќе во една карта на Европска Турција од 1877—1878 година се среќава двојна употреба и тоа како — Skoplie (Uskub)⁴⁷⁾.

Турскиот назив за Скопје бил употребуван и како стандарден назив и во последните децени на XIX век па сè до Првата световна војна. Така, во специјалниот извештај за железничката секција на пругата Скопје—Врање употребена е формата — Uscup⁴⁸⁾. А во книгата за Европска Турција од „Odysseus” (Ch. N. E. Elliot) од 1900 година, во формата — Uskub⁴⁹⁾. Во статиите на „Times” за немирната состојба во

³⁸⁾ List of Foreign Office Records to 1878. — Miscellanea, 416.

³⁹⁾ Turkey. Uskup. Report by Mr. Blunt. British Vice-Consul at Uscup, on the Trade of the District of Kiuiprili during the year 1858. — Abstract of Reports 1858, 58—61 — Account and Papers 27 (1860), vol. LXV, 547—549; исто за 1859 г. — Account and Papers 30 (1862), vol. LXIII, 605—609.

⁴⁰⁾ Fortresses. Confidential List of European Fortresses. London 1859, 10.

⁴¹⁾ Index Geographicus. Edinburg—London 1864, 626.

⁴²⁾ Н. Ф. Tozer, Researches in the Highlands of Turkey, Vol. I. London 1869,, 359—370.

^{42a)} G. M. Mackenzie and A. G. Irby, Travels in the Slavonic provinces of Turkey in Europe. London 1867, 305—306.

⁴³⁾ Cruchley Turkey in Europe. London 1867.

⁴⁴⁾ Letts' Map of Turkey in Europe and Greece. London 1876.

⁴⁵⁾ E. G. Ravenstein, The Population of Russia and Turkey. — Journal of the Statistical Society of London, vol. 40 (1877), 450—451.

⁴⁶⁾ Illustrated Guide to the War or Sultan, Slav and Czar. Including the population, Races, and Creeds of Turkey, etc. London 1877, 10.

⁴⁷⁾ Map of Turkey in Europe. London 1877—1878.

⁴⁸⁾ Turkey, Report on the Uscup—Vranja section of the Balkan Railways. — Account and Papers 34 (1887), vol. LXXXII, 669—676.

⁴⁹⁾ „Odysseus” (Elliot N. E. Ch.), Turkey in Europe. London 1900, 354—355.

Скопје 1900 година во формата на — Uskub⁵⁰). А во регистарот на англиските дипломатски службеници од 1903 година во формата на — Uscup⁵¹).

Во англиската официјална дипломатска кореспонденција редовно бил употребуван турскиот назив за Скопје и тоа во формата на — Uskub. Тоа го среќаваме во кореспонденцијата од: 1903⁵²); 1904⁵³); 1905⁵⁴); 1906⁵⁵); и 1908⁵⁶).

Турскиот назив на Скопје бил употребуван и во некои студии и патеписи за Македонија. Така кај Н. N. Brailsford од 1906 година употребена е формата — Uskub⁵⁷). Истиов назив е употребен и кај F. Moore, од истата година⁵⁸). Во патеписот на J. Fraser од истата година, употребена е формата — Uscup.⁵⁹). Во англиското издание на студијата од R. Mach, од 1907 година, употребена е формата — Uskub⁶⁰). Истиов назив е употребен во извештаите за стопанството на Скопје од 1909⁶¹) и од 1910 година (но, со дополна — Uskub/Macedonia)⁶²).

Во единаесеттото издание на „Encyclopaedia Britannica“ од 1911 година, изнесени се податоци за називите на Скопје. Поброени се следниве називи: Usküb, Uscup or Skopia. Покрај тоа, споменато е и античкото називание — Scupi, турското Üshküb и словенското — Skoplye.⁶³)

Во време на Балканските војни одново зачестила употребата на турскиот назив за Скопје. Така, во официјалниот регистар на англиските дипломатски службеници од 1912 година употребена е формата од овој назив како — Uscub⁶⁴). А во статиите на „Times“ од 1912—1913 година употребени се формите: Uscup⁶⁵) и Uskub⁶⁶). Последниов назив бил употребуван и во некои патеписи и трудови од 1913 година⁶⁷).

4.

Во англиската изворна и друга литература од периодот на Првата светска војна до наши дни, забележуваме разнородна употреба на називот за Скопје.

⁵⁰) Disturbances at Uskub. — The Times 19. IX. 1900, 3.

⁵¹) The Foreign Office List. London 1903, 41.

⁵²) Further Correspondence respecting the Affairs of South-Eastern Europe. London — Turkey No 1 (1904), 32.

⁵³) Further Correspondence — Turkey No 4 (1904), 40. No. 2 (1905), 1.

⁵⁴) Further Correspondence — Turkey No 1 (1906), 2.

⁵⁵) Further Correspondence — Turkey No 1 (1907), 11.

⁵⁶) Correspondence respecting the Constitutional Movement in Turkey 1908. — Turkey No 1 (1909), 26.

⁵⁷) H. N. Brailsford, Macedonia. Its Races, and their Future. London 1906, 85.

⁵⁸) F. Moore, The Balkan Trail. London 1906, 183—211.

⁵⁹) J. Fraser, Pictures from the Balkans. London 1906, 281—291.

⁶⁰) R. Mach, The Bulgarian Exarcate. London 1907, 47—48.

⁶¹) Turkey. Uskub. — The Board of Trade Journal vol. LXVI (1909), 312.

⁶²) Turkey. Uskub. (Macedonia). — The Board of Trade Journal vol. LXXI (1910), 71.

⁶³) The Encyclopaedia Britannica vol. XXVII (1911) 11, 811.

⁶⁴) The Foreign Office List. London 1912, 51—52.

⁶⁵) Capture of Uscup. — The Times 28. X. 1912, 6.

⁶⁶) Uskub in history. — The Times 28. X. 1912, 5; Result of Uskub Meeting. — The Times 18. VII. 1913, 7.

⁶⁷) The British Red Cross in the Balkans. London 1913, 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 12; M. Baring, Letters from the Near East 1909—1912. London 1913, 119.

Уште во самиот почеток на 1914 година наидуваме на интересно соопштение за називот на Скопје. Тогашниот англиски вице-конзул во Скопје W. D. Peckham, во еден извештај од истата година, известувал дека Скопје се наоѓало под српска администрација и дека порано градот бил познат со турскиот назив — Uscub, а сега неговото име била променето во — Skoplje⁶⁸). Споменатото соопштение е од особено значење бидејќи промената на името се давала на знаење на заинтересираните политички и стопански фактори во Велика Британија. Од друга страна, ова соопштение има важност и за историјата на самото име Скопје, со тоа што се укажувало на начинот како промената за името на градот била соопштувана.

Новата промена на името на Скопје веднаш била применета во литературата. Така, во некои спомени од 1914 година името на Скопје било предавано во неговата нова форма — Skoplje⁶⁹). Меѓутоа, и покрај прифаќањето на новиот назив, бил применуван, заедно со него, и стариот турски назив. Така, во една официјална публикација на Форен Офис од 1914 година, називот на Скопје фигурира како — Uscub⁷⁰). Иста е употребата и во спомените на J. and C. J. Gordon од 1915 година⁷¹). Во мала видоизменета форма и тоа како — Uskub употребен е називот на Скопје во серијата карти издадени во 1914—1915 година⁷²). Истава форма е употребена и во Индексот на „Times“ за војната од 1914—1918 година⁷³).

Покрај споменатите форми за називите на Скопје зачестена била употребата и на двојниот назив. Така во спомените на J. Gordon, 1916 година, употребен е двојниот назив како — Uskub—Skoplje⁷⁴). Сличнава форма, со мало видоизменување, се употребува во едба карта од 1916 година, како — Üsküb (Skoplje)⁷⁵). Истово ова го забележуваме и во прирачникот за Македонија, што го издал Форен Офис во 1920 година. Покрај двојниот назив употребена е самостојно и формата — Üsküb⁷⁶). Сличнава форма е употребена и во еден осврт за економските прилики во Југославија од 1923 година⁷⁷). Самостојната употреба на турската форма ја забележуваме и во една статија на „Times“ од 1929 година⁷⁸).

⁶⁸) Servia (Uscub.) — The Board of Trade Journal, vol. LXXXIV (1914), 650.

⁶⁹) J. J. Abraham, My Balkan Log. London 1921, 21.

⁷⁰) The Foreign Office List. London 1914, 37, 47.

⁷¹) J. and C. J. Gordon, Two Vagabonds in Serbia and Montenegro 1915. London 1939, 136.

⁷²) A Series of 91 Maps showing the scenes of military operations in various parts of the World. Compiled by the „Morning Post“ — Balkans, etc. London 1914—1915, No 78.

⁷³) The Times Diary and Index of the War 1914 to 1918. London 1921, 331.

⁷⁴) J. Gordon, The luck of Thirteen. Wandering and flight through Montenegro and Serbia. London 1916, 14—19.

⁷⁵) Map of Servia, Montenegro, Albania, and parts of Greece. London 1916, 4.

⁷⁶) A Handbook of Macedonia and surrounding Territories. London 1912, 35, 39, 46, 50, 55, 234, 259—260, 264, 420, 422, 439, 489, 490.

⁷⁷) Economic Notes. D. Jugoslavia. — The Slavonic Review vol. I/3 (1923), 664.

⁷⁸) Floods. Uskub and Monastir. — The Times 24, 27, 28. VIII. 1929, 10, 9, 11.

Од 30-те години на нашиот век во англиската литература била доминантна употребата на називот — Skoplje. Особено тоа е карактеристично во студијата на Р. Kemp од 1935⁷⁹); во патеписот на R. West⁸⁰); во официјалниот регистар на Форен Офис од 1940 година⁸¹); во статиите „Times“ за бомбардирањето на Скопје од 1943⁸²) и 1944 година⁸³); во студијата од E. Barker за Македонија од 1950 година⁸⁴). Покрај овој назив, по Втората световна војна и по Ослободувањето на Македонија и со постоењето на НР Македонија, сè повеќе е проширена употребата на македонскиот официјален назив за Скопје, во неговата форма — Skopje. Тоа го среќаваме во бројни трудови и во статии на весниците. За пример само би го навеле патеписот на S. Norman and J. Acker од 1956 година⁸⁵) и една статија на „Times“ од 1958 година посветена на Скопје⁸⁶).

5.

Рекапитулирајќи го понапред споменатото за употребуваните во Велика Британија разни форми за називот на Скопје, возможно е да го направиме следниов преглед:

а. Во изворите и литературата на античката историја ги среќаваме формите: Scupi, Skopia, Scopis.

б. Во изворите и литературата од XV до крајот на XVIII век, ги среќаваме формите: Uskioub, Scopia, Uscop, Scupio, Skopia, Uscopia, Ushub, Uscora, Scupi.

в. Во изворите и литературата од XIX век до заклучно со Балканските војни, ги среќаваме формите: Scopia, Scupi, Uscup, Skopia, Uskup, Uscub, Uskup, Uskiub, Uskiup, The Vardar Uskiub, Skoplje (Uskup), Uskub, Skopia, Üshküb, Skoplye.

г. Во изворите и литературата од Првата световна војна до денес, ги среќаваме формите: Uscub, Skoplye, Skoplje, Uskup, Üsküb, Skopje.

Во прегледот на формите интересно е прашањето како од основните форми биле изведувани називите за Скопје. Притоа констатираме дека:

1. Во изворите и литературата за античката историја ја забележуваме најчесто употребуваната форма — Scupi, а исто така формата — Scopis. Заедно со овие форми ја среќаваме и формата — Skopia, која била употребена во една студија за антиката, со цел да се регистрира современиот назив на Скопје.

2. Во изворите и литературата од XV до крајот на XVIII век наидуваме на следниве основни форми:

⁷⁹) P. Kemp, *Healing Ritual. Studies in the techniques and tradition of the Southern Slavs*. London 1935, 16.

⁸⁰) R. West, *Black Lamb and Grey Falcon, A Journey through Yugoslavia in 1937*. London 1942, 1.

⁸¹) *The Foreign Office List*. 1940. London, 87.

⁸²) *Allied Air Attacks*. — *The Times* 20, 23. X. 1943, 3, 4.

⁸³) *Allied Air Attack*. — *The Times* 12, 26, I. 1944, 4, 4; *Skoplje*. — *The Times* 14, 16. XI. 1944, 4, 4.

⁸⁴) E. Barker, *Macedonia. Its Place in Balkan Power*. London 1950, 85.

⁸⁵) S. Norman and J. Acker, *Jugoslavia*. London 1956, 66—71.

⁸⁶) *Skopje*. — *The Times* 4. XI. 1958. 9.

a. Ūskioub, uscop, Ūscopia, Ushub, Uscopa.

б. Scopia, Scupio (Scupi).

3. Во изворите и литературата за XIX век во заклучно со Балканските војни наидуваме на следниве основни форми:

a. Uscup, Uskub, Uscub, Uskup, Uskiup, Uskiub, The Vardar Uskiub, Usküb, Ūshküb.

б. Scopia (Scupi), Skópia, Skoplie, Skopia, Skoplye.

4. Во современата литература некои називи биле задржани во своите првобитни форми, а биле воведени и нови. Основните форми биле следни:

a. Uscub, Uskub, Ūsküb.

б. Skoplye, Skoplje, Skopje.

* * *

Од набележените примери се наметнува заклучокот дека во консултираните извори и литература, издавани во Велика Британија, постои разнородна употреба и интерпретација на топонимот Скопје. Името негово во одделни историски периоди било нееднакво употребувано. Така, во некои извори забележуваме стриктно придржување кон официјалниот назив (најчесто турскиот), а во други разнородна употреба. Во некои извори и во литературата употребувани биле самостојни називи, а во некои други двојни називи, заедно споменувани. Потребно е да се спомене дека придржувањето до основната форма не секогаш било доследно, туку скоро насекаде се забележуваат модифицирани облици. Тука пред се играл улога начинот на интерпретирањето и на транскрипцијата, кое зависело од самиот субјект. Така дошло да зачестена разнородна употреба и до различно претставување името на Скопје. Притоа забележуваме низа интересности и низа нови податоци, кои земено заедно би послужиле како материјал за покомплексното проучување проблематиката околу топонимот Скопје, како составен дел од неговата историја.

H. Andonov—Poliansky

THE PLACE-NAME OF SKOPJE IN ENGLISH SOURCES AND AND LITERATURE

(SUMMARY)

The Author using unpublished and published english materials has explained the different forms of the place-name of Skopje. He mentions the examples of the forms used during different periods, i. e. how the place-name of Skopje was known in the sources and in the studies of the ancient, medieval, modern and contemporary history. The explanation of the different forms of the place-name of Skopje in Great Britain are shown in the ununified presentation of the official version and in the different kind of the transcription.